

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2539/2022
Рев 2557/2022
25.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Небојша Радовић и Ивана Цуцић Петровић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Мирко Рапајић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизијама туженог изјављеним против пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 358/20 од 01.10.2020. године и Гж2 380/21 од 09.09.2021. године, у седници одржаној 25.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 358/20 од 01.10.2020. године, у делу одлуке о обавези издржавања ВВ.

У преосталом делу ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 358/20 од 01.10.2020. године се **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 380/21 од 09.09.2021. године, у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 2116/2016 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке разведен је брак парничних странака закључен 05.02.1994. године у ... заведен у матичну књигу венчаних за матично подручје ... под текућим бројем ... за годину 1994. на основу члана 41. Породичног закона РС. Ставом другим изреке утврђено је да се малолетно дете парничних странака ГГ рођен ... године у ... поверава на самостално вршење родитељског права мајци, тужилци са пребивалиштем на адреси мајке. Ставом трећим изреке утврђено је одржавање личних односа туженог са малолетним ГГ за период када се тужени налази у Србији по моделу ближе описаном у том ставу изреке, а у случају да отац оде да ради у иностранство виђање ће се обављати по договору уз обавезу оца да се при сваком доласку у Србију јави малолетном детету и договори виђање. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног ГГ плаћа износ од 13.000,00 динара месечно од 30.11.2016. године као дана подношења тужбе па до доношења првостепене пресуде и

износ од 15.000,00 динара месечно од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови уплатом доспелих obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а будућих најкасније до 15. дана у месецу за текући месец на текући рачун тужиље означен у том ставу изреке. Ставом петим изреке утврђено је да је тужиља самостално вршила родитељско право према ВВ рођеној ... године у ... у периоду од подношења тужбе до наступања пунолетства. Ставом шестим изреке тужени је обавезан да на име свог дела доприноса за издржавање ВВ за период док је иста била малолетна плаћа износ од 17.000,00 динара месечно од 30.11.2016. године, као дана подношења тужбе до 13.05.2018. године, као дана наступања пунолетства ВВ, уплатом доспелих obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде на текући рачун тужиље означен у том ставу изреке. Ставом седмим изреке одбијен је део тужбеног захтева преко досуђених 15.000,00 динара до тражених 17.000,00 динара месечно на име доприноса туженог за издржавање малолетног ГГ од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови уплатом доспелих obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде а будућих најкасније до 15-тог дана у месецу за текући месец на текући рачун тужиље означен у том ставу изреке. Ставом осмим изреке тужени је обавезан да тужиљи исплати половину трошкова на име превода документације од стране судског тумача за турски језик у износу од 15.000,00 динара док је у осталом делу одлучено да свака странка сноси своје трошкове и одбијен део захтева којим је тражено да се тужени обавезе да тужиљи накнади све проузроковане трошкове овог поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 358/20 од 01.10.2020. године, жалба тужиље је усвојена, а жалба туженог је делимично усвојена и делимично одбијена, па је првостепена пресуда потврђена у побијаном делу којим је утврђен модел одржавања личних односа туженог са малолетним ГГ за случај да тужени оде да ради у иностранство и у делу одлуке о обавези издржавања ВВ за период од дана подношења тужбе до 13.05.2018. године, када је постала пунолетна. Првостепена пресуда је укинута у побијаном усвајајућем делу (преко 13.000,00 динара до досуђених 15.000,00 динара) и у побијаном одбијајућем делу (преко досуђених 15.000,00 динара до тражених 17.000,00 динара), одлуке о обавези издржавања малолетног ГГ и у делу којим је одлучено о накнади трошкова поступка, па је у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка, побијајући је у делу који се односи на вршење родитељског права и издржавање ВВ.

Тужиља је поднела одговор на ревизију туженог.

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1750/2020 од 07.06.2021. године, ставом првим изреке тужени је обавезан да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног ГГ плаћа износ од 15.000,00 динара месечно од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови уплатом доспелих а неисплаћених obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а будућих

најкасније до 15-тог дана у месецу за текући месец на текући рачун тужиље означен у том ставу изреке. Ставом другим изреке одбачен је део тужбеног захтева да тужени на име свог дела доприноса за издржавање малолетног ГГ плаћа износ од 30.000,00 динара месечно од 30.11.2016. године, као дана подношења тужбе па до дана доношења другостепене пресуде, док је тужбени захтев одбијен преко досуђених 15.000,00 динара па до тражених 20.000,00 динара месечно на име доприноса туженог за издржавање малолетног ГГ од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови, уплатом доспелих а неисплаћених obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде а будућих најкасније до 15-тог дана у месецу за текући месец на текући рачун тужиље означен у том ставу изреке. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиљи исплати половину трошкова на име превода документације од стране судског тумача у износу од 15.000,00 динара док је у осталом делу одлучено да свака странка сноси своје трошкове и одбијен део захтева којим је тражено да се тужени обавезе да тужиљи накнади све проузроковане трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 380/21 од 09.09.2021. године ставом првим изреке жалба туженог је одбијена, а жалба тужиље је делимично усвојена и делимично одбијена, па је првостепена пресуда преиначена у побијаном усвајајућем и одбијајућем делу одлуке о главном захтеву, тако што је тужени обавезан да на име издржавања малолетног ГГ плаћа месечни износ од 5.000,00 динара (поред већ правноснажно досуђеног износа од 13.000,00 динара) почев од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови, уплатом доспелих, а неисплаћених obroка у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а будућих најкасније до 15-тог у месецу за текући месец на текући рачун тужиље, док је у преосталом побијаном а непреиначеном делу одлуке о главном захтеву и делу којим је одлучено о трошковима поступка првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 5.320,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка, побијајући је у преиначујућем делу и одлуци о трошковима поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и утврдио да је ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 358/20 од 01.10.2020. године делимично неоснована, а у делу недозвољена, док је ревизија изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 380/21 од 09.09.2021. године неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се

ревизијама туженог указује није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле брак 05.02.1994. године у коме је рођено двоје деце ВВ (рођена ... године) и ГГ (рођен ... године). Заједница живота је прекинута у јесен 2016. године када је тужени напустио стан у коме су супружници живели заједно са својом децом. Након прекида заједнице живота тужила је остала да живи са децом у стану који је био у заједничкој својини парничних странака и који је продат 2017. године за купопродајну цену од 79.000,00 евра. Од купопродајне цене (која је по пола уплаћена на рачуне странака) измерена су дуговања за комуналне услуге за предметни стан, а тужила је од своје половине новца вратила кредит за куповину аутомобила и подигла стамбени кредит у износу од 57.500 евра за куповину новог стана, у коме сада живи са децом. Рата за стамбени кредит износи месечно 298,28 евра. Тужила је продала кућу коју је наследила од својих родитеља и од купопродајне цене купила је гарсоњеру од 23 м² коју издаје за 150 евра месечно. Продала је аутомобил за 6.000 евра и подигла кредит за куповину намештаја у трајању од 24 месеца, тако да месечна рата износи 9.000,00 динара. Тужила је рођена ... године и по занимању је ..., а запослена је као ... и месечна нето зарада износи 72.000,00 динара. Способна је за рад, а болује од дијабетеса типа 2 те за лекове месечно издваја око 3.000,00 динара. Осим обавезе издржавања малолетног ГГ и ћерке ВВ која је сада пунолетна и редован студент, нема обавезе издржавања других лица. Тужени је рођен ... године и по занимању је ... са завршеном средњом ... и вишом ... школом. Тренутно је у статусу незапосленог лица, здрав је и радно способан. Поред пунолетне ћерке ВВ и малолетног сина ГГ тужени нема обавезе издржавања других лица. Тужени не поседује непокретности, а живи са емотивном партнерком у њеном стану. По уговору од 03.05.2016. године тужени је био запослен као ... у периоду од 01.08.2016. до 31.05.2017. године са месечном зарадом од 4.000 евра. Према уговору за ... који је закључен са ... на период од 01.09.2017. до 31.05.2018. године месечна плата туженог је износила 3.000 ... (око 56.000,00 динара). Тужени је власник ... у ..., а на рачун туженог у ... банци 21.08.2017. године уплаћен је износ од 4.237.200,00 динара и 179.000,00 динара. Заједничко дете парничних странака ВВ је рођена ... године и постала је пунолетна ... године, па је за период до пунолетства утврђено да су њене укупне месечне потребе износиле 34.000,00 динара. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П2 88/19 од 25.04.2019. године утврђена је обавеза туженог да доприноси издржавању сада пунолетне ВВ у износу од 17.000,00 динара месечно. У току ове парнице решењем првостепеног суда од 10.05.2017. године које је постало правноснажно 18.07.2017. године одређена је привремена мера којом је тужени обавезан да на име свог дела доприноси за издржавање ћерке, тада малолетне ВВ плаћа месечно износ од 17.000,00 динара а за издржавање сина малолетног ГГ износ од 13.000,00 динара, почев од дана доношења решења до правноснажног окончања поступка. Наведено решење је стављено ван снаге решењем Основног суда у Новом Саду од 04.12.2018. године од дана 13.05.2018. године у делу којим је тужени обавезан да доприноси издржавању ћерке ВВ са месечним износом од 17.000,00 динара. Месечне потребе малолетног ГГ утврђене су у износу од 30.000,00 динара и процењене на основу узраста и трошкова за исхрану, хигијену, гардеробу, мобилни телефон, књиге за школу, тренинге кошарке, опрему за кошарку, енглески језик са књигама, уз

утврђење да је дете здраво и да има уобичајене потребе детета његовог узраста. Завршио је шести и кренуо у седми разред основне школе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је пресудом П2 2116/2016 од 28.05.2020. године обавезао туженог да на име свог дела доприноса за издржавање ВВ (за период док је била малолетна) плаћа износ од 17.000,00 динара месечно почев од дана подношења тужбе до пунолетства 13.05.2018. године и утврдио да је тужиља самостално вршила родитељско право према ВВ у периоду од подношења тужбе до наступања пунолетства. Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу одлуке о обавези издржавања ВВ за период од подношења тужбе до пунолетства 13.05.2018. године.

Одлучујући о издржавању малолетног детета ГГ првостепени суд је (пресудом П2 1750/20 од 07.06.2021. године), туженог обавезао да доприноси издржавању износом од 15.000,00 динара месечно од дана доношења првостепене пресуде па док за то постоје законски услови, а одбио захтев за издржавање у наведеном периоду преко досуђеног до траженог износа од 20.000,00 динара месечно. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у том делу (издржавање малолетног ГГ), тако што је обавезао туженог да доприноси издржавању са износом од 5.000,00 динара месечно (поред већ претходно правноснажно досуђеног износа од 13.000,00 динара), почев од дана доношења првостепене пресуде па убудуће док за то постоје законски услови.

Врховни касациони суд налази да је побијаним одлукама правилно примењено материјално право када је одлучено о издржавању заједничке деце парничних странака, малолетног ГГ и сада пунолетне ВВ за период до њеног пунолетства.

Према члану 73. Породичног закона родитељи имају право и дужност да издржавају дете под условима одређеним овим законом, а по члану 154. став 1. тог закона малолетно дете има право на издржавање од родитеља.

Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закона, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.), а могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицања зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Супротно наводима ревизије овај суд налази да су нижестепени судови приликом доношења одлуке о издржавању заједничког детета парничних странака, сада пунолетне ВВ, правилно применили материјално право утврђујући њене укупне потребе и могућности туженог да доприноси њеном издржавању. Правилност оцене релевантних околности прописаних чланом 160. Породичног закона није доведена у сумњу ревизијским наводима туженог. Без утицаја су наводи ревидента да у току ове парнице није донета пресуда или решење о вршењу родитељског права према ВВ до

њеног пунолетства, имајући у виду утврђену чињеницу да су малолетна деца након прекида заједнице живота супружника наставила да живе са мајком и да један родитељ сам врши родитељско право када само он живи са дететом, а суд још није донео одлуку о вршењу родитељског права (члан 77. став 2. ПЗ). Поступак у овој парници започет је подношењем тужбе за развод брака, па је у питању брачни спор у коме су странке супружници (члан 210. став 1. и члан 219. наведеног закона) у коме се на основу члана 226. тог закона одлучује и о вршењу родитељског права (поред осталог и о издржавању малолетне деце), као адхезионом поступку. О издржавању ВВ након њеног пунолетства одлучено је правноснажно у посебној парници. У овој парници (брачни спор) тужиља је активно легитимисана у погледу дела тужбеног захтева који се односи на издржавање ВВ у периоду до њеног пунолетства, па су зато као неосновани оцењени сви ревизијски наводи туженог којима се оспорава правилна примена материјалног права.

У преосталом делу ревизија туженог изјављена против правноснажне другостепене пресуде (Гж2 358/20 од 01.10.2020. године) којом се заправо оспорава став пети изреке првостепене пресуде (утврђено да је тужиља самостално вршила родитељско право према ВВ у периоду од подношења тужбе до наступања пунолетства) није дозвољена. Тужени је у конкретном случају изјавио жалбу против првостепене пресуде, али другостепени суд није испитивао првостепену пресуду у наведеном делу (члан 386. ЗПП). Тужени у законом прописаном року није предложио доношење допунске пресуде о основаности његове жалбе против става петог изреке првостепене пресуде (члан 356. ЗПП који се по члану 385. став 1. тог закона сходно примењује и на поступак пред другостепеним судом), па нема право да изјави ревизију као ванредни правни лек против пресуде којом је у другом степену одлучивано о изјављеној жалби као редовном правном леку. У таквој ситуацији ревизија туженог у наведеном делу није дозвољена (члан 410. став 2. тачка 5. ЗПП).

Неосновано се ревизијом оспорава одлука о доприносу туженог за издржавање малолетног ГГ, јер су нижестепени судови на основу утврђених критеријума прописаних чланом 160. Породичног закона утврдили укупне потребе малолетног детета, као и материјалне могућности туженог да доприноси његовом издржавању водећи рачуна о минималној суми за издржавање која је важила у време пресуђења. Врховни касациони суд налази да су укупне потребе малолетног детета правилно утврђене имајући у виду његов узраст и развојне потребе, те да досуђени износ уз допринос другог родитеља адекватно задовољава потребе детета, а да при том егзистенција туженог као лица које је по закону дужник издржавања неће бити угрожена. Супротно наводима ревизије нижестепени судови су утврдили и оценили чињеницу да тужени има обавезу да доприноси и издржавању пунолетне ћерке ВВ, а чињеница да је родитељ дужник издржавања тренутно незапослен не ослобађа га обавезе да доприноси издржавању малолетног детета, јер се од родитеља захтева проактиван однос у смислу потраге за послом у оквиру своје радне способности и стручне квалификације.

Претежни део навода у ревизији туженог односи се посредно или непосредно на чињенично стање које по његовом мишљењу није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Међутим ови наводи нису основани и не доводе у сумњу

правилност побијане пресуде у погледу одлуке о издржавању малолетног детета и материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона које су нижестепени судови правилно применили. Правилна је и одлука о трошковима поступка донета применом члана 207. ПЗ, будући да се ради о спору из породичних односа.

На основу изнетог применом чланова 414. став 1. и 413. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић